

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **Z.J.**,
skazanego za czyn z art. 65 § 1 k.k.s. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w dniu 11 lutego 2025 r.,
w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji obrońcy skazanego,
od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu
z dnia 3 października 2023 r., V Ka 363/23,
co do skazanego Z.J. utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Grójcu z
dnia 15 grudnia 2022 r., II K 189/22,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego Z.J. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 15 grudnia 2022 r., II K 189/22, Z.J. został uznany za winnego czynu z art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 91 § 1 i 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 k.k.s., za który wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę 200 stawek dziennych, po 100 zł każda stawka. Wyrok zawierał także rozstrzygnięcia co do odpowiedzialności karnej trzech współoskarżonych.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, zainicjowanego co do tego oskarżonego apelacjami prokuratora na niekorzyść i obrońcy na korzyść, Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 3 października 2023 r., V Ka 363/23, co do odpowiedzialności karnej oskarżonego utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego, zaskarżając go w całości i zarzucając „obrazę art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez akceptację wyroku (zaniechanie uchylenia zaskarżonego orzeczenia) wydanego przez nienależycie obsadzony Sąd I instancji, w składzie którego brała udział osoba – X. Y. – powołana na urząd sędziego w Sądzie Rejonowym w Grójcu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3; dalej: ustawa nowelizująca KRS – dopisek SN), której wadliwość procesu powoływania skutkuje naruszeniem prawa do niezawisłego i bezstronnego sądu określonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”. Obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu oraz wyroku Sądu Rejonowego w Grójcu w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co umożliwiło jej oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że Sąd Najwyższy jest związany uchwałą połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7). Wykładnia prawa zawarta w tej uchwale jest nadal obowiązująca i w myśl art. 87 ust. 1 ustawy o Sądzie Najwyższym (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 1093 ze zm.) Sąd Najwyższy pozostaje nią związany jako zasadą prawną. Sąd Najwyższy konsekwentnie staje na trafnym stanowisku, że nic w tym względzie nie zmienia wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r.,

U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (tak: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; por. także m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2023 r., II KK 74/22). W uchwale połączonych Izb Sąd Najwyższy orzekł, że: „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. z 2018 r. poz. 3; dalej: ustawa nowelizująca KRS – dopisek SN], jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.” W uzasadnieniu opisywanej uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że wadliwość procedury nominacyjnej nie powoduje automatycznie, iż sąd powszechny z udziałem sędziego powołanego w takiej procedurze jest sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Pogląd zawarty w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego został następnie potwierdzony w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22). Z tego orzeczenia wynika, iż „brak podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka sytuacja zachodzi jedynie w stosunku do sędziów Sądu Najwyższego, którzy otrzymali nominacje w takich warunkach”. Jednocześnie Sąd Najwyższy uznał, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy nowelizującej nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1.

Mając na względzie treść zarzutu i uzasadnienia kasacji, a także kryteria brane dotychczas pod uwagę w orzecznictwie jako mające wpływ na wynik testu niezależności i bezstronności sędziego, nie można stwierdzić, że sąd z udziałem SSR X. Y. nie spełniał minimalnego standardu niezależności i bezstronności. W konsekwencji sąd z jej udziałem nie był sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Uzasadniając zarzut dotyczący nienależytej obsady sądu obrońca ograniczył się do faktu powołania na urząd sędziego w procedurze przed Krajową Radą Sądownictwa ukształtowaną przepisami ustawy nowelizującej KRS, jak również przytoczenia orzecznictwa określającego standard w tym zakresie. Tymczasem, jak wynika właśnie z orzecznictwa, w tym z tego, na które powołuje się obrońca w kasacji, w stosunku do sędziego sądu powszechnego jest to okoliczność niewystarczająca do stwierdzenia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Zarzut nienależytej obsady sądu na skutek zasiadania w nim sędziego sądu powszechnego powołanego w wadliwej procedurze będzie zasadny wyłącznie wtedy, gdy zostanie wykazane, jakie konkretnie okoliczności, inne niż wspomniany fakt uczestniczenia w wadliwej procedurze konkursowej, miałyby wskazywać na brak niezawisłości i bezstronności sądu, który ma orzekać w danej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2025 r., II KS 56/24; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2025 r., IV KK 514/24).

Jak już wskazano, inny jest standard oceny zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej w odniesieniu do wadliwie powołanych sędziów Sądu Najwyższego (i to do nich odnosi się wprost wyrok ETPCz z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie *Wałęsa p. Polsce* (skarga nr 50849/21), powołany w kasacji) niż sędziów sądów powszechnych. To rozróżnienie ma znaczenie także z punktu widzenia zasadności argumentacji wyrażonej w uzasadnieniu kasacji.

Jak wynika z dokumentów dostępnych w domenie publicznej, w procedurze konkursowej sędzi X. Y. Krajowa Rada Sądownictwa w dniu [...] 2020 r. wydała uchwałę nr [...], w której przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie jej do pełnienia urzędu sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Grójcu. Powołanie nastąpiło na mocy postanowienia Prezydenta RP z dnia [...] 2020 r., 1130.[...].2020. Wskazana sędzia była jedyną kandydatką na wolne stanowisko w tej procedurze, toteż nie sposób dokonać jakiegokolwiek oceny

czy KRS wybrał kandydata najlepszego. W uzasadnieniu uchwały wskazano m.in., że Pani X. Y. posiada prawie czternastoletnie bogate doświadczenie zawodowe na stanowiskach asystenta sędziego oraz referendarza sądowego, które zdobyła w pracy w różnych wydziałach sądów szczebla rejonowego oraz okręgowego, a jej kwalifikacje zostały dobrze ocenione przez sędziego wizytatora w ocenie sporządzonej na potrzeby tego postępowania nominacyjnego. Zdaniem KRS z tej oceny wynika, że kandydatka osiągnęła dobre wyniki liczbowe i jakościowe swojej pracy, wykazuje się odpowiednim poziomem wiedzy prawniczej, zaś stabilność jej orzecznictwa kształtuje się na zadowalającym poziomie. Jednocześnie Rada odnotowała negatywną opinię Kolegium Sądu Okręgowego w Radomiu, jednak uznała, że wydanie takiej opinii było wynikiem dwuletniej absencji kandydatki i zaległościami, jakie ta nieobecność spowodowała w referacie Pani X. Y. oraz całego wydziału, przez co nie może ona zostać uznana za obiektywną. Sąd Najwyższy dostrzega, że sędzia wizytator sporządzający ocenę sędzi X. Y. wskazał na potrzebę pogłębienia przez nią wiedzy i praktycznych umiejętności, zaś zespół oceniający KRS nie rekomendował samej KRS tej kandydatki. Niemniej jednak w ramach badania zaistnienia w sprawie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. nie jest zadaniem Sądu Najwyższego dokonywanie ponownej oceny kompetencji sędziego, który brał udział w wadliwej procedurze konkursowej. Zgodnie ze wspomnianą już uchwałą połączonych Izb Sądu Najwyższego, w ramach testu bezstronności i niezależności należy natomiast zbadać, czy oprócz przebiegu samej procedury konkursowej ujawniają się okoliczności wskazujące na silne powiązania kandydata z ówczesną władzą wykonawczą, które muszą prowadzić do uznania, że taki sędzia powołany w wadliwej procedurze nie jest w stanie utworzyć sądu bezstronnego, niezależnego i należycie obsadzonego.

Jednocześnie Sąd Najwyższy nie dotarł do żadnych dostępnych w domenach publicznych informacji sugerujących ścisłe powiązania SSR X. Y. z ówczesną władzą wykonawczą. Sędzia nie podpisywała list poparcia dla kandydatów do wadliwie ukształtowanej KRS, nie pełniła funkcji prezesa czy wiceprezesa sądu, jak również funkcji związanych z postępowaniami dyscyplinarnymi sędziów (prezes lub sędzia sądu dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny), nie była – jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości – członkiem

komisji egzaminacyjnych. Sąd Najwyższy dostrzegł również, że SSR X. Y. ubiegała się już w przeszłości o powołanie na urząd sędziego i nie otrzymała rekomendacji od KRS. Miało to miejsce dwukrotnie, w postępowaniach konkursowych przed Radą przed zmianami wprowadzonymi ustawą nowelizującą, jak również już po zmianach (zob. uchwały KRS: numer [...] z dnia [...] 2016 r. i numer [...] z dnia [...] 2018 r.). Zatem, można wnioskować, że gdyby sędzia X. Y. była osobą ściśle powiązaną z ówczesną władzą wykonawczą, przeprowadzana w 2018 r. procedura konkursowa z jej udziałem prawdopodobnie nie zakończyłaby się dla niej niekorzystnie. Tożsama wcześniejsza ocena jej kandydatury w 2016 r. i 2018 r., przez KRS powoływaną na podstawie przepisów ze stanu prawnego przed wdrożeniem zmian z ustawy nowelizującej KRS, jak i po nich, sugeruje brak ścisłych powiązań SSR X. Y. z władzą wykonawczą, które mogłyby rzutować na zaistnienie w tej sprawie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Za brakiem zasadności kasacji przemawia także dotychczasowy przebieg postępowania. W jego toku, przed Sądem I instancji, obrona składała wniosek o wyłączenie sędziego X. Y., bazujący na fakcie powołania w określonej procedurze (k. 1700), który został pozostawiony bez rozpoznania jako złożony po terminie. W uzasadnieniu wskazano, że kwestia związana z procedurą nominacyjną sędziego była okolicznością powstałą i mogącą być znaną stronom przed otwarciem przewodu sądowego (postanowienie k. 1754). Ponadto, w apelacji obrońca zarzucił „obrazę art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez nienależytą obsadę Sądu I instancji, w składzie którego brała udział osoba – X. Y. – powołana na urząd sędziego w Sądzie Rejonowym w Grójcu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018.3), której wadliwość procesu powoływania skutkuje naruszeniem prawa do niezawisłego i bezstronnego sądu określonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”. Zarzut ten został rzetelnie rozpoznany przez Sąd odwoławczy i zasadnie nie został uwzględniony. Sąd Okręgowy, opierając się na relewantnym orzecznictwie Sądu Najwyższego, podkreślił m.in. brak automatyzmu w zaistnieniu uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2

k.p.k. w związku z orzekaniem przez sąd, w składzie którego zasiada sędzia sądu powszechnego powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy nowelizującej oraz okoliczność, że poza powoływaniem się na wadliwość procedury nominacyjnej sędziego, apelujący nie wskazał żadnych konkretnych okoliczności, które podważałyby bezstronność i niezależność sędziego (zob. punkt 3.II.I. uzasadnienia).

Mając na uwadze powyższą argumentację, kasację należało oddalić jako oczywiście bezzasadną.

Rozstrzygnięcie o kosztach z punktu 2 postanowienia uzasadnia art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Z uwagi na powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

[WB]

[r.g.]